Region Stockholm

21

Yttrande över granskningsförslag Översiktsplan för Sigtuna kommun 2022

HSN 2021-2729

Regionledningskontoret
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Trafikförvaltningen
Kulturförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-01-25

RS 2021-0977
TRN 2021-0233
HSN 2021-2729
TN 2021-0453
KN 2021/1305

Regionstyrelsen
Tillväxt- och regionplanenämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Trafiknämnden
Kulturnämnden

Yttrande över granskningsförslag Översiktsplan för Sigtuna kommun 2022

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Sigtuna kommun över granskningsförslag till Sigtunas översiktsplan 2022.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Sigtuna kommun över granskningsförslag till Sigtunas översiktsplan 2022.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Sigtuna kommun över granskningsförslag till Sigtunas översiktsplan 2022.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Trafikförvaltningens förslag till beslut
Trafiknämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Sigtuna kommun över granskningsförslag till Sigtunas översiktsplan 2022.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Kulturförvaltningens förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Sigtuna kommun över granskningsförslag till Sigtunas översiktsplan 2022.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning
Sigtuna kommun har remitterat ärendet granskningsförslag till ny översiktsplan för Sigtuna kommun, till Region Stockholm för yttrande. Region Stockholm har yttrat sig över översiktsplanen i samband med samrådet som pågick mellan den 16 april och den 14 juni 2021 (TRN 2021-0126).
Region Stockholm är överlag positiv till Sigtunas förslag till ny översiktsplan. Förslaget ligger i många avseenden i linje med den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084), men några frågor kan med fördel förtydligas. Det gäller framförallt utmaningar kopplade till samplanering mellan bebyggelse och transportinfrastruktur, förutsättningar för kollektivtrafiken och intrång i grönstrukturen.

Bakgrund
Sigtuna kommun har remitterat ärendet granskningsförslag Översiktsplan för Sigtuna kommun 2022, till Region Stockholm för yttrande.

Förslaget till översiktsplan sträcker sig till 2035 och grundar sig på tre utvecklingsinriktningar för kommunens utveckling:

- Mångsidig blandstad och levande landsbygd
- Attraktiva och klimatsmarta trafiksystem
- Robusta och gröna livsmiljöer

Region Stockholm har yttrat sig över översiktsplanen i samband med samrådet våren 2021 (TRN 2021-0126). Sedan samrådet har översiktsplanen reviderats med hänsyn till de synpunkter som inkom under samrådet samt med hänsyn till de nya planeringsunderlag som tagits fram under perioden.

Ärendet har inom Region Stockholm remitterats till tillväxt- och regionplanenämnden, trafiknämnden, kulturnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden. Berörda förvaltningar har skrivit fram ett gemensamt tjänsteutlåtande..

Utgångspunkter för Region Stockholms yttrande är ställningstaganden i RUFS 2050, liksom synpunkterna i Region Stockholms yttranden över samrådsförslaget (TRN 2021–0126).

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ställer sig fortsatt överlag positiv till Sigtunas förslag till ny översiktsplan och anser att översiktsplanen i flera avseenden ligger i linje med RUFS 2050. Det finns några frågor som med fördel kan förtydligas.

Tidsperspektivet

Översiktsplanen har ett tidsperspektiv som sträcker sig till 2035. Region Stockholm anser att flera frågor som hanteras i översiktsplanen har ett längre tidsperspektiv än 2035. Det handlar framförallt om de infrastruktur- och kollektivtrafikinvesteringar som föreslås i översiktsplanen. Det skulle vara en styrka om översiktsplanens tidshorisont justerades för att bättre gå i linje med föreslagen transportinfrastruktur och med RUFS 2050 och dess styrdokument. En önskvärd komplettering vore annars om översiktsplanen kunde beskriva de konsekvenser som kommunen ser i och med att planen inte sträcker sig till år 2050.

Mellankommunala frågor av regional betydelse

Region Stockholm ser positivt på att avsnittet om mellankommunala frågor kompletterats med Brista kraftvärmeverk, men saknar fortfarande en

beskrivning av masshantering som mellankommunal fråga och hur kommunen ser på de platser för masshantering som pekas ut i den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050.

Markanvändning

Samplanering mellan bebyggelse och transportinfrastruktur
Region Stockholm ser positivt på att översiktsplanen har ett tydligt fokus att stadsutveckla i kollektivtrafiknära lägen, att gynna hållbara resval och att värna om natur- och kulturmiljöer. Region Stockholm anser däremot inte att översiktsplanens ambitioner avspeglas lika tydligt i kommunens förslag till markanvändning. I översiktsplanen föreslås besöksintensiva verksamheter och stora kvantiteter arbetsplatser i delar av Arlandaområdet som idag saknar kollektivtrafik. Föreslagen markanvändning förutsätter stora investeringar i ny kollektivtrafik vilka idag saknar finansiering och ligger längre fram i tiden än planerad verksamhetsutveckling. Region Stockholm ser med hänvisning till detta en risk att föreslagen markanvändning genererar ett ökat bilresande, ökade utsläpp och försämrad tillgänglighet till Arlanda flygplats. Det är i detta sammanhang en brist att trafikutredningen för Arlanda-Märsta inte färdigställts och således inte utgör ett underlag till översiktsplanens granskningsversion, vilket utlovats i samrådsförslaget.

För att nå en hållbar samhällsutveckling i enlighet med RUFS 2050 och i enlighet med översiktsplanens intentioner, bör bebyggelseutvecklingen utvecklas parallellt med transportinfrastrukturen. Region Stockholm ser positivt på att översiktsplanens del ”attraktiva och klimatsmarta trafiksystem” kompletterats med en skrivning att viktiga infrastruktur-åtgärder ska vidtas innan större exploateringar påbörjas. Region Stockholm anser att det skulle vara en styrka om ovanstående skrivning och förhållningssätt fördes in som en planeringsinriktning för den regionala stadskärnans utveckling på sid 41 i översiktsplanen.

Fördjupad översiktsplan för Arlanda-Märsta
I översiktsplanen anges att tidigare uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för den regionala stadskärnan har inarbetats i översiktsplanens kapitel om den regionala stadskärnan. Region Stockholm ser fortsatt att beskrivningen i översiktsplanen inte hanterar de strategiska frågor som borde hanteras för den regionala stadskärnans utveckling. Region Stockholm anser att frågor om samplanering mellan bebyggelse-

och transportinfrastruktur, etappvis utbyggnad, samt genomförande och konsekvenser av föreslagna åtgärder behöver hanteras samlat för den regionala stadskärnan och är svåra att hantera inom ramen för enskilda detaljplaner.

Avgränsning av den regionala stadskärnan Arlanda- Märsta
Region Stockholm ser positivt på att översiktsplanen har ett tydligt fokus på en flerkärnig region och att utveckla den regionala stadskärnan Arlanda-Märsta, vilket stämmer väl med inriktningen i RUFS 2050. Översiktsplanen föreslår däremot en ny, utvidgad avgränsning av den regionala stadskärnan än den som redovisas i RUFS 2050. Sigtuna kommun anser bland annat att de funktioner som är av betydelse för Arlanda flygplats ska ingå i den regionala stadskärnan, så som exempelvis logistikområdet Rosersberg och bränsledepån till Arlanda flygplats.

Region Stockholm anser inte att de motiv som anges i översiktsplanen utgör skäl till att utöka kärnan geografiskt. Vidare anser Region Stockholm att den markanvändning som föreslås inom den utökade kärnan inte går i linje med förhållningssätten i RUFS 2050 med avseende på att utveckla täta, sammanlänkande regionala stadskärnor med urbana kvaliteter i kollektivtrafiknära lägen.

Kollektivtrafik

Föreslagna pendeltågsstationer på Arlandabanan
Region Stockholm delar kommunens ståndpunkt att trafikeringen på Arlandabanan behöver ses över för att öka kollektivtrafiktillgängligheten till föreslagna arbetsplatsområden inom Arlanda. Region Stockholm vill understryka att Region Stockholm som kollektivtrafikmyndighet inte ansvarar för investeringar i föreslagna pendeltågsstationer på Arlandabanan. Möjlighet till finansiering av föreslagna stationslägen behöver studeras tillsammans med berörda aktörer och inom ramen för pågående detaljplanering.

Trafikutredning för Arlanda-Märsta
Region Stockholm saknar den utredning som ska analysera hur trafikalstringen med bil, lastbil, kollektivtrafik, gång- och cykel kommer att se ut utifrån framtida markanvändning. Region Stockholmser det som nödvändigt för att kunna bedöma konsekvenser för kollektivtrafiken och övriga transporter fullt ut. Region Stockholm ställer sig därmed frågande, i

avsaknad av detta underlag, till vad formuleringar i planen som lyfter behov av ökad turtäthet, tillgänglighet, säkerhet och korta restider grundar sig i.

Framkomlighet för kollektivtrafiken
Region Stockholm anser att det vore önskvärt om översiktsplanens del om ”trafik och mobilitet” kompletterades med information om att framkomlighet för kollektivtrafik ska säkerställas i utbyggnad av nya områden där kollektivtrafik ska bedrivas.

Grönstruktur
Region Stockholm stödjer översiktsplanens inriktning att en sammanhängande grön infrastruktur ska eftersträvas. Region Stockholm noterar däremot att bebyggelseutveckling delvis föreslås inom den regionala grönstrukturen, bland annat inom Eneby och Granby samt i Västra Steninge slottsby, ett objekt som tillkommit efter samrådet.

Utvecklingen inom Västra Steninge Slottsby och Eneby föreslås delvis inom den regionala grönstrukturen istället för i de angränsande sekundära bebyggelselägen som finns utpekade i RUFS 2050. Motiven till de utpekade bebyggelselägena i översiktsplanen är att Sigtuna kommun bedömer att redovisade lägen i högre grad värnar om grönstrukturens värden och samband än om utvecklingen skett inom de sekundära bebyggelselägena i RUFS 2050, där de ekologiska värden är höga, framförallt i Eneby. Region Stockholm ser det som önskvärt att översiktsplanen i dessa avseenden kompletteras med en beskrivning av hur ställningstagandena och förhållningssätten för de gröna kilarna, i RUFS 2050, avses vägas in i föreslagen utveckling. Detta gäller också för de gröna svaga samband av klass 2 och 3 som påverkas och som finns i anslutning till nämnda områden samt mellan Märsta och Arlandastad och vidare norrut upp genom utvecklingsområdena öster om Märsta station.

Landsbygdsutveckling
Översiktsplanen pekar ut så kallade servicenoder på landsbygden där utveckling i anslutning till befintlig bebyggelse ska ske i syfte att motverka utspridd bebyggelse på landsbygden och i syfte att värna om jordbruksmarken i kommunen. Region Stockholm stödjer en restriktiv utveckling på landsbygden men vill betona att servicenoderna inte får förväxlas med de serviceorter eller landsbygdsnoder som redovisas i regionplanen, RUFS 2050, och att Region Stockholm inte kan säkerställa god kollektivtrafik i dessa lägen.

Folkhälsa
Psykisk hälsa och välbefinnande hos befolkningen är en av de avgörande förutsättningarna för en hållbar utveckling av alla aspekter av samhället. Region Stockholm ser att Sigtuna kommun med fördel kan föra ett resonemang i översiktsplanen om hur förslaget bidrar till hälsofrämjande, både på individ- och befolkningsnivå.

Kulturmiljö
Region Stockholm vill lyfta fram behovet av att integrera kultur och kulturmiljöer med bebyggelseplaneringen och som en resurs i samhällsplaneringen, vilket är i linje med RUFS 2050 och dess bilaga Kulturstrategi för stockholmsregionen. Region Stockholm välkomnar kommunens ambition att komplettera sitt kulturminnesvårdsprogram från 1985 och föreslår att översiktsplanen påtalar att ett nytt kunskapsunderlag kommer att utarbetas och att de miljöer och byggnader som finns inkluderade i kulturminnesvårds programmet kan komma att revideras och kompletteras.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

David Lagneholm
Förvaltningschef, Trafikförvaltningen

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bergquist
Kulturdirektör

Beslutsunderlag
1. Översiktsplan 2022 för Sigtuna kommun, granskningsversion
2. Hållbarhetskonsekvensbedömning, bilaga till översiktsplan 2022 för Sigtuna kommun, granskningsversion

Beslutsexpediering

1. Sigtuna kommun
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden
3. Kulturnämnden
4. Tillväxt- och regionplanenämnden
5. Trafiknämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-01-25
Godkänd av David Lagneholm, 2022-01-25
Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-01-25
Godkänd av Eva Bergquist, 2022-01-25